

İran'daki Türk Göçmenlerin Kültürleşme Tutumları ve Sosyal Kimlik Algıları Üzerine Bir Araştırma

Zehra Nur Genç¹

Citation: Genç, Z.N. (2022) İran'daki Türk göçmenlerin kültürleşme tutumları ve sosyal kimlik algıları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Değerlendirmeleri Dergisi*, 1, (1), 33-58.

Received: 13.06.2022

Accepted: 22.06.2022

Published: 30.06.2022

Publisher's Note: Istanbul Medipol University stays neutral with regard to any jurisdictional claims.

Copyright: © 2022 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the DergiPark.

ÖZ: Bu araştırma; İran'daki Türk göçmenlerin kültürleşme tutumlarının ve sosyal kimlik algılarının ne olduğunu, hangi değişkenlere bağlı olarak nasıl şekillendiğini; ortaya çıkan uyum sorunlarını “ölçek analizi” aracılığıyla ortaya koyarak araştırma tekniği bağlamında başka ülkelere göç eden bireylere de uygulanabilecek ve göçmen vatandaşların uyum sorunlarının henüz iptida aşamasındayken çözümüne yönelik bir emsal çalışma ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma: kültürleşme tutumu ve sosyal kimlik algısı arasında bir ilişki mevcut mudur araştırma sorusuna cevap olarak; çok katmanlı ve karşılıklı bir etkileşimin var olduğu ve sosyal kimlik algısının kültürleşme tutumu doğrultusunda şekillendiği ana hipotezi üzerine inşa edilmiştir. Araştırmanın evreni 2016 yılında İran'daki Türk göçmenler; örnekleme ise İran'ın başkenti Tahran'da 17 farklı mahallede yaşayan kartopu örnekleme yöntemiyle seçilerek yüz yüze anket uygulanan, tamamı Türk olan 192 kişidir. Araştırma iki kısımdan oluşmaktadır. İlk Kısım için araştırma muhtevasına dâhil edilen kişilere belirli ölçekler doğrultusunda 3 bölümlük bir anket uygulanmıştır ve toplanan veriler üzerinde istatistiksel çözümlenmelerin yapılabilmesi için SPSS

¹ PDR (İngilizce) Lisans Öğrencisi; İstanbul Medipol Üniversitesi; zehra.genc1@std.medipol.edu.tr; Orcid ID: 0000 0002 4979 3481

paket programı kullanılmıştır. İlk bölüm demografik özellikler ve mevcut sosyoekonomik sosyokültürel çevreye ilişkin sorulardan oluşmaktadır. İkinci bölümde katılımcıların kültürleşme tutumları 9 maddeden oluşan kültürleşme tutum ölçeği ile ölçülmüştür. Üçüncü bölümde katılımcıların sosyal kimlik algıları ölçülmüştür. Sonuç/Tartışma bölümünde ise tüm bölümler için, veriler doğrultusunda, yapılan çıkarımlar ilişkili bir bütün halinde analiz edilmiştir. Demografik unsurların birtakım pozitif ve negatif korelasyonel ilişkiler ile sosyal kimlik algısı ve kültürleşme tutumları üzerinde etkili olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunda, idame eden süreçte ayrışma yahut asimilasyona varan uyum problemlerine yönelik çeşitli önerilere de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, İran'daki Türk göçmenler, kültürleşme tutumu, entegrasyon, asimilasyon, ayrışma, sosyal kimlik algısı

ABSTRACT: The purpose of this research is to determine what the acculturation attitudes and social identity perceptions of Turkish immigrants in Iran are, and how they are shaped. Also as well as to identify the adaptation problems that arise due to this situation. In the context of research method, it is to present a precedent study that can be applied to individuals who migrate to various countries. In response to the research question of whether there is a relationship between acculturation attitude and social identity perception this study is built on the main hypothesis that there is a multilayered and reciprocal interaction that social identity perception forms through acculturation attitudes. The sample of the research is the Turkish immigrants in Iran in 2016; The sample is 192 people, all of whom are Turkish, who live in 17 different neighborhoods in Tehran, the capital city of Iran. They were randomly selected and filled in a questionnaire that was administered face-to-face. The research consists of two sections. For The first section, a 3-part questionnaire prepared by the researcher in line with certain scales was applied to the participants and SPSS package program was used to perform statistical analysis on the collected data. The first part consists of questions about demographic characteristics and the current socio-economic and socio-cultural environment. In the second part, the acculturation attitudes of the participants were measured by the acculturation attitude scale consisting of 9 items. In the third part, social identity perceptions of the participants were measured. In the conclusion and discussion sections, the inferences made for all sections in line with the data were analyzed as a related whole. It has been determined that demographic factors are effective on the perception of social identity and acculturation attitudes through some positive and negative correlational relationships. As a result of this research, various suggestions are also made for adaptation problems leading to

segregation or assimilation in the continuing process.

Key Words: *Turkish immigrants in Iran, migration, acculturation attitude, integration, assimilation, disintegration, social identity perception*

1. Giriş

18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ülkeler arası bulaşma yoluyla devinimsel ivme kazanarak meydana gelen siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmelerin; iletişim ve ulaşım ağlarının yayılma hızı üzerindeki etkisi geçmiş bir tarihi devirde benzeri görülmemiş şekilde sürerken varlığı yadsınamaz köklü değişikliklerin de habercisi niteliğindedir. Mesafe itibari ile yakın kabul edilemeyecek memleketler arası haber alma hızı ve yolculuk konforunun artmasıyla birlikte kısa vadede seyahatlerin artışı gözlemlenmekle birlikte uzun vadede komunal bir hareketi zaruri kılmayan bireysel yahut küçük ölçekli göçlerin sayısında da artış gözle görülür oldu. Demir yolu gelişimini takip eden hava yolu ulaşımı ise iletişim araçlarının yaygınlaşması ise dünyayı sıkça bahsi geçen “küçük bir köye” çevirdi. Son 25 yıldır kitle iletişim araçlarındaki gelişim doğrultusunda tüm dünya için yeknesak bir yapı arz etmeye başlayan popüler kültür bir anlamda da önyargılar ve çekinceler üzerindeki kilitleri kırarak nüfus hareketlerinde de artışa yol açmıştır. Eğitim, sağlık, ekonomik gereksinimler yahut imkânlar gibi sebeplere bağlı olarak insanlar farklı ülkelere göç ederek yaşamlarını burada idame ettirmeye başlamıştır. Bu tür hareketlilikler ise kültürleşme kapsamında adaptasyon, entegrasyon, asimilasyon gibi yeni kavramları sosyoloji terminolojisine katmıştır. Göç eden bireylerin misafir ülke toplumuyla kaynaşma ve uyum sağlama hususunda yaşanan sorunlar ise aidiyet ve sosyal kimlik olgularını tartışmaya açmıştır. Öyle ki bu insanlar gittikleri yerlerde sadece kendilerinden farklı görünümde, farklı dilde konuşan, farklı inançlara sahip ve farklı yemekler yiyen insanlarla karşılaşmakla kalmamakta; aynı zamanda bu insanların davranışlarındaki farklılıkları, zamanı, mekânı nasıl kullandıklarını, dünyayı ve yaşamı nasıl algıladıklarını gözleme fırsatını da bulmaktadırlar (Özdemir, 2016). Dolayısıyla ülkeyi tanıyıp uyum sağlama imkânına sahip olan göçmenlerin ayrışma ve asimilasyon sorunları yaşayarak aidiyet sorunları yaşamaması da muhtemeldir. Hâlâ kimi araştırmacılar “kültür şoku” ya da köksüz göçmenlerin bir tepki olarak ev sahibi ülkeye “adapte olma” deneyimlerini tartışmaktadırlar (Gülner & Balcı, 2010).

Demografik özelliklere bağlı olarak ise hem kültürleşme tutumu hem de sosyal kimlik algısı üzerinde ortaya çıkan ciddi farklılıklar söz konusu olabilmekte ve bu konuda her farklı etnik köken yahut çevresel koşul için ayrı çalışmalar

yapılması zaruri olduğundan İran'daki Türk göçmenlere ilişkin yapılan bu çalışma bir yönüyle Türkiye ve İran'daki politika yapımcılar ve sosyologlar için sosyal yapının psikolojik unsurlarıyla bütüncül olarak ele alınabilecek resmini çizmektedir. Göç eden bireylerin ev sahibi ülkedeki davranışları kültürleşme tutumu bağlamında demografik niteliklere göre farklılık göstermekle birlikte; ayrışma, bütünleşme, asimilasyon ve nadiren marjinalleşme olarak tanımlanabilecek profillerle tezahür etmektedir. Her profil kendi içerisinde çeşitli sorunları beraberinde getirirken bir yandan da yaşamın idame edildiği ülke içindeki uyum sürecine bağlı olarak sosyal bir kimlik inşası süreci oluşturmaktadır. Demografik özellikler ve kültürleşme tutumuna binaen meydana gelen sosyal kimlik algısı ve beraberinde gelişen aidiyet hissi yahut kültür şoku ise zaman içinde karşılıklı bir etkileşim sürecine evrilir ve kültürleşme tutumu ile var olan sosyal kimlik algısı, kendisini meydana getiren değerler ile harmanlanarak kültürleşme tutumunun devam etmesini sağlar (Şahin, 2010). Dolayısıyla karşılıklı olarak birbirini var eden ve besleyen bu olgular bir yönüyle ev sahibi ülkedeki göçmenlere dair sosyolojik yapının oluşumunu sağlarken diğer bir yönden ise oluşan uyum sorunlarının uzun vadeli çözümüne imkân tanımayan kısır bir döngü içindeki tekerrürüne yol açar (Herisiyan, 2016). Yaptığımız çalışma aracılığı ile bu sosyal yapının betimlenmesi hem etnik kökene hem çevresel faktörlere hem de çeşitli demografik unsurlara dayandığından ve nedensellik ilişkisi içerisinde sunulduğundan gerekli önlemler alındığı takdirde bu kısır döngünün daha oluşum aşamasında kırılabilmesine imkân tanıyan çıkarımları mümkün kılmaktadır. İran gibi coğrafi olarak Türkiye'ye uzak sayılmayacak bir ülke için kültürel-tarihi bağların getirmiş olduğu yakınlık esas alınmış olacak ki Türk göçmenlerin bağımlı ve bağımsız değişkenlere bağlı olarak kültürleşme tutumlarını yahut kültürleşme tutumlarına bağlı olarak sosyal kimlik algılarını incelemeye yönelik bir çalışma daha önce gerçekleştirilmemiş; bu araştırma bahsi geçen alanda ilk olmanın ötesinde çok katmanlı ve çok kapsamlı bir araştırma olma özelliği de taşır.

1.1 Araştırmanın Amacı

- Türkiye'den İran'a göç eden bireylerin demografik özelliklerini tespit etmek.
- Türkiye'den İran'a göç eden bireylerdeki kültürleşme tutumlarını niceliksel tekniklerle belirlemek.
- Göç eden bireylerin sosyal kimlik algılarını tespit etmek.
- Asimilasyon, ayrışma ve bütünleşme gibi kültürleşme stratejileri aracılığı ile Türkiye'den İran'a göç eden bireylerdeki uyum sorunlarını ortaya koymak.

1.2. Araştırmanın Önemi

Literatür bağlamında: Bu araştırma, uluslararası bir çalışma olup hem nitel hem nicel tekniklerle kapsamlı bir araştırma niteliğine sahiptir. Türkiye’de bir ilki temsil etmekte ve İran’daki ülkemiz insanının farklı ülkedeki kültürleşme tutumlarına ve sosyal kimlik algılarına ilişkin yapılan ilk çalışmadır.

Politik bağlamda: Veriler betimlenmekle kalmamış analiz edilerek çıkarımlar yapılmış ve bu doğrultuda sosyo-kültürel alanda politika belirleyiciler için doğru veriler aracılığı ile “beşerî bir sosyal inşa vaadi”; çalışma özelinde İran’daki Türk göçmenler bağlamında sunulmuş ve göçmenlerin uyum sorunlarının çözümü için lokomotif niteliği arz edecek bir yapı ile raporlanmıştır.

Sosyo-piskolojik bağlamda: Bu araştırma aracılığı ile sosyal yapının betimlenmesi, hem etnik kökene hem çevresel faktörlere hem de çeşitli demografik unsurlara dayandığından ve nedensellik ilişkisi içerisinde sunulduğundan gerekli önlemler alındığı takdirde; Türk göçmenler için oluşan sosyal uyum sorunlarının uzun vadeli çözümüne imkân tanımayan kısır bir döngü içindeki tekerrürünün de daha oluşum aşamasında kırılabilmesine imkân tanyacaktır.

Ekonomik bağlamda: uyum sağlama kapsamında, kültürleşme tutumu ve sosyal kimlik algısının veriler aracılığı ile öngörülebilirliğinin sağlanarak kontrol edilebilmesi ve planlanması sürecin ilerleyen aşamalarında uyum sorunlarının yâda çatışmaların mevcudiyetinden kaynaklanan eğitim, rehabilitasyon, maddi yardım gibi ek giderlerin önüne geçecektir.

2. Literatür Taraması

Türk göçmenlere ilişkin kültürleşme tutumuna dair araştırmalar; öğrenciler, işçiler gibi belirli sınırlandırmalara tâbi tutulmuş dolayısıyla bu araştırmada yer alan demografik çeşitlilik daha önce bu alandaki bu boyutları ile pek çalışılmamıştır. Hatta bu ölçeği tasarlayan Birol Gülnar’ın 2011 yılında yapılan bir çalışmada ilgili ölçek yalnızca Türkiye’de öğrenciler üzerinde bir örneklemede uygulanmıştır. İran’daki Türk göçmenlerin kültürleşme tutumları ve sosyal kimlik algıları üzerine olan bu çalışma uluslararası bir araştırma olma niteliği taşır. Türk göçmenlere ilişkin kültürleşme tutumuna dair bir çalışma Birsan Şahin tarafından (2010) Almanya örneği ile yapılmıştır. Bu çalışmanın sosyal kimlik algısı ile kültürleşme tutumunu karşılaştırmalı ve katmanlı analizi sadece Almanya’daki Türk göçmenlerin kültürleşme tutumlarını ve demografik faktörler ile ilişkili olarak analiz eden sınırlı bir muhtevaya sahiptir. Mahhobe Herisiyan’ın (2016) çalışmasında ise İran’daki Türklerin kültürü üzerine bir nitel bir araştırma olup ölçek kullanılmamıştır. İran’daki tüm Türkler çalışma gurubu olarak seçilmiştir. Fakat giriş bölümünde belirtildiği üzere kültürleşme

tutumunun belirlenmesi ve analiz edilmesi hususunda bazı riskler mevcuttur; İran'ın birbirinden oldukça farklı coğrafi bölgelerindeki kültürü yeknesak olarak kabul edilmesi ve sözcüğü Tahran'daki bir Türk göçmen ile Urumiye'deki bir Türk göçmeni farklı aynı koşullar altında yaşamaktadır; ve aynı kabul ederek değerlendirmeler yapmak demografik ve diğer değişkenler düşünüldüğünde genel evreni temsil edici olmayacağından ilgili sonuçların güvenilirliği ciddi sorunlar teşkil etmektedir. Konuya ilişkin literatür göç, kültürleşme ve kültürleşme stratejileri, sosyal kimlik kavramları muhteva itibari ile çerçevelenerek kuramsal düzlemde izah edilecektir.

2.1. Göç

Göç kavramının tek bir mutlak tanım ile çerçevelenmesi mümkün değildir. Göç sayesinde pek çok açıdan birbirinden farklı geçmişe sahip bireyler dil, din, gelenek ve kültür gibi bileşenler ile birlikte aynı ortamda yaşamını sürdürmek durumunda kalmaktadır fakat kültür şokunun yaşanmaması ya da en kısa sürede atlatılması ve zorluk yaşanmaması için bireylerin içinde yaşadıkları kültürel çevreye uyum göstermeleri kaçınılmazdır (Akıncı, Nergiz & Gedik, 2015).

Göç eden bireyin kültür şoku yaşamaması ya da uyum göstermesinden bağımsız olarak göçmen kavramı da ülkeler tarafından kesin bir sınırlandırma ile tanımlanmamıştır.

Uluslararası göçmenlerin ise en belirleyici rolü vatandaşlık olarak kabul edilmektedir. Vatandaşlık genel olarak bireyin hak ve özgürlüklerini belirleyen en temel çerçevedir.

Bu çalışmada göç kavramı belirli bir süreyle sınırlı olmayıp Türk göçmenin iskân ettiği yerden ekonomik, siyasi, dini yahut şahsi sebeplerle nüfus hareketi gerçekleştirerek İran'da kısa ya da uzun süreli yaşamaya bağlamında değerlendirilmiştir. Nitekim yapılan göçler kısa süreli olabileceği gibi kalıcı olarak da yapılmış olabilir. Bu çalışmada, bir Türk göçmenin yaşadığı coğrafyadan ayrılarak İran'da yaşamaya ve araştırma anketlerinin uygulanması esnasında orada bulunması, göç ettiği varsayımına bağlı olarak göçmen statüsü kapsamında değerlendirilmiş ve çalışmaya konu olması bakımından yeterli görülmüştür.

2.2. Kültürleşme Kavramları

Kültür kavramı tarihi bağlarla derinden ilintili olarak başlangıç zamanı kesin olarak belli olmayan davranış, inanış yahut değerlerin; birbirine ortak bir geçmiş ve müstakbel bir kader birliğiyle bağlı olduğuna inanılan bireylerin bütünü "toplum" şemsiyesi altında manen kıymet verdiği; dil, din, tarih, gelenek gibi değerlerin var ettiği bir olgudur. Tarihi akış içinde sosyokültürel ve

sosyoekonomik yapının, dini ve siyasi değerlerin, genellikle etnik bir ortak paydayla bütünleştirildiği ve çoğunluk tarafından değer atfedilen alışlagelmiş bir zihniyet, inanç ve davranış kümesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Tylor, kültürü, “insanın bir toplumun üyesi olarak edindiği bilgi, inanç, sanat, hukuk, ahlak, töre ve tüm diğer yetenek ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütün” olarak tanımlamaktadır (akt. Aksoy, 2012).

Kültürleşmenin varlığı kültür kavramı kadar eski olmakla birlikte kavramsallaştırılması ve kuramsal bir zeminde tanımlanması yakın bir tarihi döneme denk düşmektedir. Redfield, kültürleşmeyi, “*farklı kültürlerle sahip bireylerden oluşan grupların doğrudan temasları sonucunda her iki grubun orijinal kültürel kalıplarında karşılıklı olarak meydana gelen değişiklikler*” olarak tanımlamaktadır (akt. Gülnar, 2011). Muhteva itibarı ile oldukça kapsamlı bir tanım olduğu söylenebilir. Bu tanıma göre Kültürleşme yalnızca asimilasyondan ibaret olmamakla birlikte kendi içerisinde alt guruplara ayrılan bir yapıdan meydana gelmiştir.

Ayrıca kültürleşme, çift yönlü bir etkileşim olarak vuku bulmaktadır. Yani göç eden ve misafir ülke içinde hâkim kültürle temasta bulunup etkilenen bireyin çeşitli tutumuna karşılık aynı zamanda göç ettiği ve kültürüyle temasta bulunduğu toplum bireyleri de kültürleşme sürecinin aktörleri niteliğindedir.

Kültürleşmeye ilişkin en önemli hususlardan bir diğeri ise kavramsallaştırma bağlamında karşımıza çıkmaktadır. Kuramsal bir zeminde oturtulmak istendiğinde kültürleşme davranışsal kültürleşme ve değer kültürleşmesi olarak iki perspektif üzerinden kavramsallaştırılır. Davranışsal kültürleşme, göç edilen ev sahibi ülkedeki toplumun dili ve hayat tarzına ilişkin gözlemlenebilir netlikteki eylemlere ilişkin olarak daha fiziki bir nitelik arz ederken, değer kültürleşmesi daha tedrici olarak ilerlemekle birlikte göç edilen toplumun değerleri ile aşina olma ve toplumsal normları algılama ve riayet boyutunda karşılaşılan daha manevi bir alanı ihtiva eder. Kağıtçıbaşı'na göre (2014) kültürleşme en genel ve kapsayıcı bir ifadeyle; bireyin farklı bir kültür içinde yaşarken kendi kültürel tutumlarını ve davranışlarını kendi isteği ile yeni kültüre uyumlu hale getirme süreci olarak tanımlanır.

2.3. Kültürleşme Stratejileri

Kültürleşme stratejileri; çok katmanlı bir kültürleşme olgusunun uzantısı ve kültürleşme tutumunun pratik bir tezahürü olarak ortaya çıkmıştır. Kültürleşmenin, bireyin göç ettiği ev sahibi ülke kültürü tarafından asimile edilmesi tanımına dair hâkim paradigma Berry (1980) tarafından yıkılmış ve kültürleşme tutumunun farklılık arz eden varyasyonları kültürleşme stratejileri üst başlığı

altında çeşitli profillere ayrılarak tasnif edilmiştir. Kültürleşmenin, yukarıda da değinildiği üzere, iki yönlü ve çok katmanlı yapısı muhtemel varyasyonlar kapsamında şematik hale getirilen kültürleşme stratejilerinin sınırlarının çizilmesini kaçınılmaz kılmıştır. Yapılan tasnifler çeşitlilik arz etmekle birlikte Berry'nin de ifade ettiği ve genel-geçer kabul edilen ayırım asgari 4 katmanı zaruri kılmıştır ve kültürleşme tutumu; kendi etnik kimlik özdeşimlerini sürdürme yahut ev sahibi kültürün parçası olma ikilemi arasında; asimilasyon, bütünleşme, ayrışma ve marjinalleşme olarak dört alt tutuma ayrılmıştır.

Baskın olmayan grupların bakış açısından, bireyler orijinal kültürel kimliklerini sürdürmek istememeleri ve buna karşıt olarak da diğer kültürlerle gündelik etkileşim arayışında bulunmaları durumunda “asimilasyon stratejisinden” söz edilmektedir (Gülner, 2011). İkinci bir strateji ise bunun tam aksi yönde cereyan eden “ayrışma stratejisidir”. Bu durumda bireyler kendi kimliklerini muhafaza etmek adına milli kültürlerini teması mümkün mertebe az kılacak şekilde sürdürme eğilimiyle hareket ederler. Burada bireyler etkileşimi minimuma indirerek kültürlerini muhafaza etmeye çalışırlar. Üçüncü strateji ise ilk iki stratejinin kesişim fonksiyonu olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada bir yandan öz kimlik ve kültür sürdürülmeye çalışılırken diğer yandan da göç edilen ev sahibi ülkedeki toplumsal ağın bir parçası olmak adına etkileşimden kaçınmadan fakat kontrollü bir mübadele ile uyum sürecinin idame ettirilme çabası “bütünleşme stratejisi” olarak vuku bulur. Son olarak, dördüncü strateji ise “Marjinalleşme” olarak adlandırılmaktadır. Buna göre, kültürel kimliğin sürdürülmesi (genellikle kültürel kayba zorlanma nedenlerinden dolayı) ve diğerleri ile ilişki kurulması (genellikle dışlanma ve ayrımcılık nedenlerinden dolayı) konularının her ikisinde de çok düşük düzeyde çaba gösterildiğinde Marjinalleşme stratejisi tanımlanmış olmaktadır (Gülner, 2011).

Yukarıda kapsam itibari ile açıklanan 4'lü Berry modeli (1980) kültürleşme stratejilerini izah etme hususunda oldukça kıymetli olmakla birlikte yapılan araştırma sonuçlarında, birey davranışlarını tasnif etme aşamasında sınırların mutlak olarak çizilemeyeceği; bireyin aynı anda farklı stratejiler uygulama ihtimali de yadsınmaz bir gerçektir. Nitekim aynı davranışın da hangi kültürleşme stratejisi kategorisinde yer alacağına ilişkin çatışan görüşler vardır. Ayrıca modelin sağladığı sonuçlardaki başarı ihtimali miras kültür- ev sahibi kültür arasındaki benzerlik ilişkisinden etkilenmekle birlikte, ev sahibi kültürün hayat bulduğu toplum yapısının çoğulcu-baskın olması da önemli bir role sahiptir. Modele ilişkin değinilmesi gereken oldukça hayati olan diğer bir nokta ise bir ihtimalin varlığı üzerine tasarlanmıştır: ev sahibi ya da miras kültürün kültürleşme süresi boyunca değişmesi. Bu ihtimal, teknolojik gelişmelerin hız

kazandığı ve dünyaya tüm gelişmeleri aynı hızla takip etme olanağı sunan iletişim ağlarının artmasıyla birlikte modelin geliştirilmesi baskısı da yapmaktadır. Son olarak tüm çeşitli etno-kültürel grupları içeren entegrasyon, farklılığın toplumda bir bütün olarak geniş bir biçimde kabul görmesi durumunda “Çok Kültürlülük” olarak adlandırılır (Şahin, 2010).

2.4. Sosyal Kimlik Algısı

Türk Dil Kurumu toplumsal bir varlık olan insanın nasıl bir kimse olduğunu gösteren belirten nitelik ve özelliklerin bütününe “kimlik” olarak tanımlamaktadır (Şen, 2014). Fakat her ne kadar bireyin şahsi kanaat ve davranışları şahsi bir kimlik inşa etse de aynı zamanda toplumun bir üyesi olan birey sosyal grubun parçasıdır ve parçası olduğu bu sosyal yapının var ettiği sosyal bir kimliğe de sahiptir.

Sosyal kimlik algısı ise psikolojik ve sosyolojik boyutlarıyla bireyin kendi statüsünü tespit etmesi; parçası olduğu sosyal grup içinde kendini bir sınıflandırmaya tâbi tutarak aslında üyesi olduğu sosyal yapıyı da tanımlaması ve kendi ile sosyal yapı arasındaki ilişkiyi belirlemesidir. Sosyal kimlik algısının oluşumu üzerinde benlik kavramı ve sosyal psikoloji perspektifinden bireyin kendi kendini analizi önemli etki eder.

Yüzyıllarca bu toplumda vücut bulmuş, nefes almış, yaşamış ve yaşatmış olan Türkler günümüzde de devraldıkları tarihi mirası sürdürmekte ve bu toplumun her ferdi gibi sosyal hayatın içinde varlık göstermekte ve bu kültürün bağrında muhterem bir öz benlik (kimlik) ortaya koymaktadırlar (Ameri & Alireza, 2010). Türk göçmenlerin İran toplumu, İran kültürü içinde oluşturdukları, inşa ettikleri ve dahi sarsılmaz kale duvarları yahut bir zırh gibi kuşandıklarını “sosyal kimlikleri” denilebilir ki bir topluluğun milli benliğini yitirmeden adapte olma ve bütünleşme noktasındaki arzusunun somutlaşmış halidir.

İran’daki Türk göçmenlerin bu topluma (İran Toplumu) uyum sağlamak ve istikbalde de bu toplumda varlıklarını korumak adına milli kimliklerini kaybetmeden uyumlu bir sosyal mevcudiyet için gösterdikleri çaba takdire-şayandır. Nitekim dünya üzerinde bir başka toplumun sosyal yaşamında bu denli tabii bir yer edinmiş, kimliğinden taviz vermeden yaşamını idame etmiş pek az emsal mevcuttur (Ahmedi, 2007).

3. Yöntem

3.1. Araştırma Modeli

Proje konusu, İran’daki Türk göçmenlerin kültürleşme tutumları ve sosyal kimlik algıları şeklinde belirlendikten sonra verimli sonuçlar elde etmemize

yardımcı olacak ve araştırma sonucunda hipotezlerimizin sınanabilir nitelikte ve genel anlamda değerlendirilirse tekrarlanabilir özelliğe sahip olan en doğru tekniğe karar verebilmek, ardından yazım aşamasına geçebilmek adına çok kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. İncelenen tüm çalışmaların ardından araştırmam nicel olarak desenlenmiş ve en uygun tekniğin tarama modeli olduğuna karar verilmiştir. Tarama modeli; kısaca olaylar arasındaki ilişkileri inceleme, neden sonuç ilişkisi kurma ve bilimsel bir tabanda karşılaştırma yapmak için var olan durumu betimlemeye verilen isimdir. Bu bağlamda bu çalışmada Türkiye’den İran’a göç eden bireylerin kültürleşme tutumları ve sosyal kimlik algıları neden sonuç ilişkisi kapsamında incelenmiştir. Hem nitel hem nicel yaklaşımın tercih edilmiş olması ise araştırmanın daha sağlam bir bilimsel tabanda ele alınmasını sağlamıştır. Demografik özellikler ile, kültürleşme tutum ölçeği sonuçları, sosyal kimlik ölçeği sonuçları arasındaki ilişki SPSS paket program aracılığı ile nicel yöntemle analiz edilirken; kültürleşme tutum ve sosyal kimlik algısı arasındaki ilişki, nitel araştırma yöntemiyle analiz edilmiştir. Başkent Tahran Üniversitesi Sosyoloji Bölüm Başkanı Süheyla Sadıki ile görüşme yapılmış konuya ilişkin fikirleri alınmıştır. Ayrıca Koç Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Çetin Çelik ve Sakarya Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Yrd. Doç. Dr. Pınar Yazgan ile iletişime geçilmiş ve yönlendirmeleri doğrultusunda bu araştırmada gerekli değişiklikler yapılmıştır. Araştırma analizlerinin yapılmasının ardından Ankara’da İran Konsoloslusunda görev yapmış Nejla Bahçivan ile görüşme yapılmış ve sonuçlar üzerine fikir alışverişinde bulunulmuştur. Bu görüşme özellikle öneri bölümünde projeye büyük katkı sağlamıştır. Ayrıca araştırmamda hem Türkçe hem Farsça hem İngilizce kaynaklardan birebir yararlanma şansı bulunduğu için çalışma daha kapsamlı ve çok boyutlu bir hâle bürünmüştür.

3.1.1. Ana Hipotez

Araştırmanın ana hipotezi: “İran’da yaşayan Türk göçmenlerin kültürleşme tutumları ve sosyal kimlik algılarının demografik özelliklere bağlı olarak değiştiği ve kültürleşme tutumları ile sosyal kimlik algılarının oluşumu arasında karşılıklı bir ilişkinin var olduğudur.”

3.1.2. Alt Hipotezler

- a. Cinsiyete, ikamet süresine, yaşa, göç etme nedenine, eğitim düzeyine, Türkiye’yi ziyaret sıklığına göre İran’a göç eden Türklerin, kültürleşme tutumları farklıdır.
- b. Kültürleşme tutumlarından asimilasyon, sosyal kimlik algısını sosyo-pisko-

lojik uyum bağlamında pozitif etkiler.

- c. Kültürleşme tutumlarından ayrışma, sosyal kimlik algısını sosyo-psikolojik uyum bağlamında negatif etkiler.
- d. Kültürleşme tutumlarından bütünleşme, sosyal kimlik algısını sosyo-psikolojik uyum bağlamında en ideal kılan stratejidir.
- e. Kültürleşme tutumlarından marjinalleşme, sosyal kimlik algısını sosyo-psikolojik uyum bağlamında en dışlayıcı stratejidir.

3.2. Araştırma evreni ve örnekleme

Araştırmamın çalışma grubunu 10-20 Temmuz 2016 tarihleri arasında İran'ın başkenti Tahran'da 17 farklı mahallede yaşayan tamamı Türk olan bireyler oluşturmaktadır. İran'daki Türk konsolosluguyla yapılan görüşmelerde İran'da yaklaşık 5000 Türk ailenin bulunduğu bilgisine ulaşılmış ve bu çalışmada 192 farklı kişiye yüz yüze anket yöntemiyle uygulanmıştır. Araştırmaya başlanmadan önce 15 kişilik bir grupla pilot çalışma gerçekleştirilmiş, bu çalışmanın sonuçlarına göre soru formunda düzeltmeler yapılarak saha araştırmasına (insanların belli bir konuda ne düşündüğü ve nasıl bir tutum sergileyeceğine dair yapılan yazılı ve sözlü araştırmalar) yapılmıştır.

- Katılımcıların %32,3'ü (62 kişi) kadın, %67,7'si (130 kişi) erkektir.
- Eğitim durumları incelendiğinde en yüksek oran üniversite mezunlarına aittir.
- Medeni duruma bakıldığında ise %62,5'inin evli (120 kişi), %35,4'ünün ise bekâr (68 kişi) olduğu görülmektedir.
- Göç etme nedeninde ise en yüksek iki oranın ekonomik (%31,2), politik nedenler (%26,0) olduğu görülmektedir.
- İran'da kalma süresinde en yüksek oran 1-2 yıl (%32,3) arası olan zamandır.
- Türkiye'yi ziyaret süresinde en yüksek yılda bir (36,5) olan zamandır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Uygulanan saha araştırmasında kültürleşme tutum ölçeği, sosyal kimlik ölçeği ve demografik verileri elde etmeyi amaçlayan sorulara yer verilmiş ve alanında yetkin kişilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Konsolosluk yetkilileri ile de temas sağlanarak bilgi alınmıştır.

Demografik Unsur Soruları: Demografik özellikleri belirlemek için cinsiyet, yaş, medeni durum, göç etme nedeni, eğitim düzeyi, ikamet süresi ve Türkiye'yi ziyaret sıklığı şeklinde yedi sorudan oluşmaktadır

Kültürleşme Tutum Ölçeği: Katılımcıların kültürleşme tutumları Kimm tarafından geliştirilen (Wang'ın 2006'da üzerinde değişiklikler yaptığı) ve 9 maddeden oluşan kültürleşme tutum ölçeği ile ölçülmüştür. Ölçek, her birinin üçer madde ile ölçüldüğü ve asimilasyon, bütünleşme (entegrasyon), ayrışma başlıklarını taşıyan üç kültürleşme tutumunu içermektedir (Bu guruplara dâhil edilmeyen bölüm marjinalleşme kategorisine yerleştirilmiştir.). Beşli Likert (1=Hiç Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4 Katılıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) ölçeği ile söz konusu tutumlar ortaya konmaya çalışılmıştır

Sosyal Kimlik Ölçeği: Anketin üçüncü bölümünde katılımcıların sosyal kimlik algıları ölçülmüştür. Yedi sorudan oluşan sosyal kimlik ölçeğinde, her sorunun altında 1-7 arası bir derecelendirme cetveli bulunmaktadır.

3.4. Veri Analizi

Çalışmanın verileri Temmuz 2016 tarihinde elden dağıtılan anketlerin yine elden toplanması ile elde edilmiştir. Ölçeklerin sonuçları ile demografik özelliklerin korelasyonu, bir istatistik analiz programı SPSS 21 (Statistical Package for the Social Sciences) kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma verileri değerlendirilirken, yüzdelik hesaplama, aritmetik ortalama işlemleri kullanılmıştır. İki ölçeğin sonuçlarının kendi aralarında karşılaştırmalı analizi ise literatür taraması, uzmanlarla görüşme, yetkililerden bilgi akışı aracılığı ile nitel metotla gerçekleştirilmiştir. Ardından bulguların kurulan hipotezleri test eder ve doğrular nitelikte olup olmadığı tespit edilmiş, yöntemin tekrarlanabilirliği gözden geçirilmiştir.

4. Bulgular

4.1. Kültürleşme Tutum Bulguları

Araştırma kapsamında 192 katılımcının her birine dokuz sorudan oluşan kültürleşme tutum ölçeği uygulanmıştır. Ölçeğin ilk maddesinde katılımcılara “İran'daki arkadaşlıklarım değerli olduğu kadar kendi ülkemden arkadaşlıklarım da değerlidir, her iki milletten de değerli dostlarım vardır.” ifadesi sunulmuştur. Bu ifadeye katılımcıların %2'si hiç katılmıyorum, %13'ü katılmıyorum, %24'ü kararsızım, %51'i katılıyorum, %10'u ise tamamen katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak Türk bireylerin kendi toplumuyla bağlarını korumakta sıkıntı yaşamadıkları ve buna istekli oldukları yargısına ulaşılmıştır. Ölçeğin ikinci maddesinde katılımcılara “İran'da yaşarken, kendi milletimizin de yaşam tarzını sürdürebiliriz aynı zamanda Fars kültürünün farklı yönlerine tam olarak katılım gösterebiliriz.” yargısı verilmiştir. Katılımcıların %4 'ü hiç katılmıyorum, %22'si katılmıyorum, %21'i kararsızım, %44'ü

katılıyorum, %9'u ise tamamen katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu sonuçtan yola çıkılarak Türk bireylerin genel anlamda kendi yaşam tarzlarını sürdürürken sıkıntı yaşamadıkları ve buna istekli oldukları yargısına varılmıştır. Ölçeğin üçüncü maddesinde katılımcılara "İran'daki Türkler kendi geleneklerini yaşamayı sürdürmelidir, ayrıca Fars geleneklerine de adapte olmalıdır" ifadesi sunulmuştur. Katılımcıların %4'ü hiç katılmıyorum, %19'u katılmıyorum, %56'sı kararsızım, %36'sı katılıyorum, %20'si ise tamamen katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak genel olarak Türk bireylerin hem Fars hem de Türk geleneklerini beraber sürdürebildikleri ve bu konuda sıkıntı yaşamadıkları yargısına ulaşılmıştır. Ölçeğin dördüncü maddesinde katılımcılara "İran'daki Türkler kendi kültürel geleneklerini yaşamayı sürdürmelidir ve Fars kültür geleneklerine adapte olmamalıdır." ifadesi verilmiştir. Katılımcıların %19'u hiç katılmıyorum, %43'ü katılmıyorum, %18'i kararsızım, %16'sı katılıyorum, %4'ü katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak Türk bireylerin Fars kültürüne adapte olma eğilimlerinin yüksek olduğu yargısına ulaşılmıştır. Ölçeğin beşinci maddesinde katılımcılara "İran'da yaşarken Fars yaşam tarzından tamamen uzaklaşıp, kendi milletimizin yaşam tarzını sürdürmeliyiz." ifadesi sunulmuştur. Katılımcıların %15'i bu ifadeye hiç katılmıyorum, %55'i katılmıyorum, %9'u kararsızım, %16'sı katılıyorum, %5'i ise katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak bireylerin Fars yaşam tarzını sürdürmekte istekli olduğu kanaatine varılmıştır. Ölçeğin altıncı maddesinde katılımcılara "Dostlarımla çoğu kendi ülkemden insanlardır çünkü onlar eğlencelidir ve kendimi onların yanında rahat hissediyorum ancak aynı duyguları Farslar için hissetmiyorum." ifadesi sunulmuştur. Bu ifadeye katılımcıların %16'sı hiç katılmıyorum, %48'i katılmıyorum, %20'si kararsızım, %29'u katılıyorum, %14'ü tamamen katılıyorum yanıtlarını vermiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak göçmen bireylerin Türk dostlarına karşı hissettikleri duyguları Farslar için hissetmedikleri düşüncesini doğru bulmadıkları bilgisine ulaşılmıştır. Ölçeğin yedinci maddesinde katılımcılara "İran'da yaşamamız, geleneksel yaşam tarzımızı bırakarak Fars yaşam tarzına adapte olup, Fars gibi düşünmemizi ve davranmamızı gerektirir." ifadesi verilmiştir. Katılımcıların %40'ı bu ifadeye hiç katılmadığını, %31' katılmadığını, %15'i kararsız olduğunu, %7'si katıldığını, %4'ü ise bu ifadeye tamamen katıldığını belirtmiştir. Buradan yola çıkarak Türk bireylerin kendi kültürlerini bırakarak bir Fars gibi davranmayı istemedikleri yargısına ulaşılmıştır. Ölçeğin sekizinci maddesinde katılımcılara "Dostlarımla çoğu Farstır. Çünkü onlar eğlencelidir ve kendimi onların yanında rahat hissediyorum ancak aynı duyguları kendi ülkem insanları için hissetmiyorum." ifadesi sunulmuştur. Katılımcıların %34'ü bu ifadeye hiç katılmadığını, %41'i katılmadığını, %12'si kararsız olduğunu, %7'si

katılmadığını, %6'sı ise tamamen katıldığını belirtmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak göçmen bireylerin Fars dostlarına karşı hissettikleri duyguları Türkler için hissetmedikleri bilgisine ulaşılmıştır. Ölçeğin dokuzuncu maddesinde katılımcılara “İran'daki Türkler Fars kültür geleneklerine adapte olmalıdır ve kendi kültürel geleneklerini yaşamayı bırakmalıdırlar.” ifadesi sunulmuştur. Katılımcıların %34'ü bu ifadeye hiç katılmadığını, %41'i katılmadığını, %12'si kararsız olduğunu, %7'si katıldığını, %6'sı katıldığını ifade etmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak İran'daki bireylerin Türk kültürünü devam ettirmekte istekli oldukları yargısına ulaşılmıştır.

4.2. Sosyal Kimlik Bulgular

Araştırmaya dâhil edilen 192 katılımcının sosyal kimlik algılarını ölçmek amacıyla, her birine Sosyal kimlik ölçeği uygulanmıştır. Katılımcılardan her birine ölçekte yer alan yedi soru için 1'den 7'ye kadar bir puan belirtmeleri istenmiştir (1; hiç, 7; çok). Ölçeğin ilk maddesinde “Kendinizi ne derece Türk hissedersiniz?” sorusuna katılımcıların 10'u 1 puan, 40'ı 2 puan, 36'sı 3 puan, 18'i 4 puan, 38'i 5 puan, 30'u 6 puan, 20'si ise 7 puan vermiştir. Ölçeğin ikinci maddesinde katılımcılara “Türk toplumuyla ne derece güçlü bağlar hissedersiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya katılımcıların 4'ü 1 puan, 40'ı 2 puan, 44'ü 3 puan, 26'sı 4 puan, 28'i 5 puan, 36'sı 6 puan, 14'ü 7 puan vermiştir. Ölçeğin üçüncü maddesinde “Türk toplumunun bir parçası olmaktan ne derece memnuniyet hissedersiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların 6'sı 1 puan, 22'si 2 puan, 46'sı 3 puan, 30'u 4 puan, 38'i 5 puan, 30'u 6 puan, 20'si 7 puan vermiştir. Ölçeğin dördüncü maddesinde katılımcılara “Bir Türk insanına ne derece benzediğinizi düşünürsünüz?” sorusu yer almaktadır. Bu soruya katılımcıların 14'ü 1 puan, 34'ü 2 puan, 38'i 3 puan, 22'si 4 puan, 32'si 5 puan, 34'ü 6 puan, 18'i 7 puan vermiştir. Ölçeğin beşinci maddesinde “Türk toplumunun bir parçası olmak sizin için nerece önemlidir?” sorusu yer almaktadır. Katılımcıların 8'i bu soru için 1 puan, 26'sı 2 puan, 40'ı 3 puan, 30'u 4 puan, 38'i 5 puan, 30'u 6 puan, 20'si ise 7 puan vermiştir. Ölçeğin altıncı maddesinde katılımcılara “Türk toplumuna yapılan eleştirileri ne derece kişisel algılar ve rahatsız olursunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların 12'si bu soru için 1 puan, 14'ü 2 puan, 20'si 3 puan, 36'sı 4 puan, 30'u 5 puan, 56'sı 6 puan, 24'ü 7 puan vermiştir. Ölçeğin son maddesinde ise katılımcılara “Türk toplumu dışında bir toplumun üyesi olmak ister miydiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılardan 26'sı bu soruya 1 puan, 32'si 2 puan, 28'i 3 puan, 28'i 4 puan, 40'ı 5 puan, 18'i 5 puan, 20'si ise 7 puan vermiştir. Bu sonuçlardan yola çıkarak göçmen bireylerin Türk toplumuyla duygusal bağının genel manada devam ettiği, Türk toplumunun bir ferdi olmaktan genel olarak hoşnut oldukları ve kendilerini

ortalama bir Türk insanından genel olarak farklı görmedikleri yargısına varılmıştır. Ayrıca göçmen bireylerin kendilerini Türk toplumunun bir parçası olarak görme eğilimlerinin devam ettiği ve kendilerini Türk toplumunun bir parçası olarak görme eğilimlerinin devamlılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Son olarak göçmen bireylerin Türk toplumu dışında başka bir toplumun üyesi olma isteği göstermediği anlaşılmıştır.

4.3. Kültürleşme Tutumları ve Demografik Veriler Bulguları

Kültürleşme ölçeğinin birinci maddesi olan “İran’daki arkadaşlıklarım değerli olduğu kadar kendi ülkemden arkadaşlıklarım da değerlidir, her iki milletten de değerli dostlarım vardır.” ifadesi yaş düzeyine göre değerlendirildiğinde en fazla destek 33-39 yaş grubundan gelirken (%75) en az destek 46 yaş ve üstü gruptan (%44) gelmiştir. Orta yaş grubunun kültürleşme düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir (Bkz Tablo 1 Yaş Düzeyi).

Kültürleşme tutum ölçeğinin ikinci maddesi olan “İran’da yaşarken, kendi milletimizin de yaşam tarzını sürdürebiliriz aynı zamanda Fars kültürünün farklı yönlerine tam olarak katılım gösterebiliriz.” ifadesi cinsiyet türüne göre değerlendirilmiştir. Katılımcıların katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde verdikleri yanıtlar birlikte düşünüldüğünde cinsiyet türüne göre kadın katılımcıların (68%) erkek katılımcılara (46%) kıyasla daha yüksek oranda söz konusu yargıya destek verdikleri görülmüştür (Bkz Tablo 2 Cinsiyet).

Kültürleşme tutum ölçeğinin üçüncü maddesi olan “İran’daki Türkler kendi geleneklerini yaşamayı sürdürmelidir, ayrıca Fars geleneklerine de adapte olmalıdır.” ifadesi cinsiyet türüne göre değerlendirilmiştir. Katılımcıların katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde verdikleri yanıtlar bir arada düşünüldüğünde cinsiyet türüne göre kadın katılımcıların (74%) erkek katılımcılara (47%) kıyasla söz konusu yargıya yüksek oranda destek verdikleri görülmüştür (Bkz. Tablo 3 Cinsiyet Türü).

Kültürleşme tutum ölçeğinin dördüncü maddesi olan “İran’daki Türkler kendi kültürel geleneklerini yaşamayı sürdürmelidir ve Fars kültür geleneklerine adapte olmamalıdır.” ifadesi eğitim düzeyine göre değerlendirilmiştir. Katılımcıların eğitim düzeyine göre katılımcıları söz konusu yargıya benzer bir tutum içinde oldukları değerlendirilmiş, eğitim düzeyinin farklılığının etkisinden söz edilemeyeceği yargısına varılmıştır (Bkz. Tablo 4 Eğitim Düzeyi)

Kültürleşme tutum ölçeğinin beşinci maddesi olan “İran’da yaşarken Fars yaşam tarzından tamamen uzaklaşıp, kendi milletimizin yaşam tarzını sürdürmeliyiz” ifadesi katılımcıların göç etme nedenlerle göre değerlendirilmiştir. Göç etme değişkenine göre bu yargıya en çok (%87) çalışmak amacıyla göç

edenler karşı çıkarken onları dinsel nedenlerle (%75) göç edenlerin takip ettiği tespit edilmiştir. Farklılıklar sürdürmeme eğiliminde ekonomik nedenler açık şekilde etkilidir yargısına varılmıştır (Bkz. Tablo 5 Göç Etme Nedeni).

Tablo 1. Göç Etme Nedeni

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum	Total
Ekonomik	2 kişi 3,3%	12 kişi 20%	4 kişi 6,7 %	32 kişi 53,25 %	10 kişi 16,7%	60 kişi 100%
Eğitim	2 kişi 5,3%	2 kişi 5,3%	6 kişi 15,8%	22 kişi 57,9%	6 kişi 15,77%	36 kişi 100%
Çalışmak	0 kişi 0%	0 kişi 0%	2 kişi 12,5%	10 kişi 62,5%	4 kişi 25%	16 kişi %100
Politik	4 kişi 9%	8 kişi 16%	6 kişi 12%	24 kişi 43%	8 kişi 16%	50 kişi 100%
Dinsel	0 0%	2 kişi 25%	0 kişi 0%	6 kişi 75%	0 kişi 0%	8 kişi 100%
Diğer	2 kişi 10%	6 kişi 30%	0 kişi 0%	12 kişi %60	0 kişi %0	20 kişi 100%

Kültürleşme tutum ölçeğinin altıncı maddesi olan *“Dostlarımla çoğu kendi ülkemden insanlardır, çünkü onlar eğlencelidir ve kendimi onların yanında rahat hissediyorum ancak aynı duyguları Farslar için hissetmiyorum.”* ifadesi katılımcıların İran’daki ikamet sürelerine göre değerlendirilmiştir. İkamet süresi değişkenine göre sürenin artışı İran kültürüne adaptasyonu artırmaktadır yargısına varılmıştır (Bkz. Tablo 6 İran’da İkamet Süresi).

Kültürleşme tutum ölçeğinin yedinci maddesi olan *“İran’da yaşamamız, geleneksel yaşam tarzımızı bırakarak Fars yaşam tarzına adapte olup, Fars gibi düşünmemizi ve davranmamızı gerektirir.”* ifadesi cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların %74’ü adaptasyon konusuna erkek katılımcılara göre (%69) daha çok karşı çıktıkları tespit edilmiştir. Kadınların Türk yaşam tarzına karşı bağlılıklarının daha güçlü olduğu söylenebilir (Bkz. Tablo 7 Fars yaşam tarzına adaptasyon ve cinsiyet).

Tablo 2. Türkiye'ye Ziyaret Sıklığı

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum	Total
Ayda 1 kez	0 kişi 0%	2 kişi 7,1 %	8 kişi 21,4%	14 kişi 50%	6 kişi 21,4%	28 kişi 100%
3 ayda 1 kez	0 kişi 0%	0 kişi 0%	4 kişi 16,75%	10 kişi 41,7%	10 kişi 41,7%	24 kişi 100%
6 ayda 1 kez	2 kişi 4,9%	0 kişi 0%	0 kişi 0%	26 kişi 61,9	14 kişi 53,3%	42 kişi 100%
Yılda 1 kez	4 kişi 5,7%	6 kişi 6,6%	14 kişi 20%	32 kişi 45,7%	14 kişi 20%	70 kişi 100%
1-4 yılda 1 kez	2 kişi 12,5%	2 kişi 12,5 %	2 kişi 12,5%	6 kişi 37,5%	8 kişi 50%	16 kişi 100%
5+	2 kişi 16,7 %	2 kişi 10,7%	2 kişi 10,75%	0 kişi 0 %	2 kişi 16,7 %+	12 kişi 100%

Kültürleşme tutum ölçeğinin sekizinci maddesi olan Dostlarımın çoğu Fars'tır. Çünkü onlar eğlencelidir ve kendimi onların yanında rahat hissediyorum ancak aynı duyguları kendi ülkem insanları için hissetmiyorum ifadesi Türkiye'ye ziyaret sıklığı değişkenine göre değerlendirilmiştir. Ziyaret sıklığı değişkenine göre katılımcıların Türkiye'yi ziyaret sıklığı düştükçe bu yargıya katılımlarının düştüğü görülmüş ve ziyaret sıklığının kültürleşmede etkili olduğu değerlendirilmiştir (Bkz. Tablo 8 Türkiye'ye Ziyaret Sıklığı ve Farşlılara Karşı Yakınlık Duygusu).

Kültürleşme tutum ölçeğinin son maddesi olan "İran'daki Türkler Fars kültür geleneklerine adapte olmalıdır ve kendi kültürel geleneklerini yaşamayı bırakmalıdırlar." ifadesi Türkiye'ye ziyaret sıklığı değişkenine göre değerlendirilmiştir. Ziyaret sıklığı değişkenine göre katılımcıların Türkiye'yi ziyaret sıklığı düştükçe Fars kültürüne adapte olma konusuna karşı çıkma düzeylerinde azalma görülmektedir. Ziyaret sıklığının kültürleşmede etkili olduğu değerlendirilmiştir (Bkz. Tablo 9 Türkiye'ye Ziyaret Sıklığı ve Fars Kültürüne Adaptasyon).

Tablo 3. Türkiye'ye Ziyaret Sıklığı

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum	Total
Ayda bir kez	0 kişi 0%	2 kişi 7,1%	4 kişi 14,3%	14 kişi 50%	8 kişi 28,6%	28 kişi 100%
Üç ayda bir kez	0 kişi 0%	0 kişi 0%	4 kişi 16,7%	12 kişi 50%	8 kişi 33,3%	24 kişi 100%
Altı ayda bir kez	2 kişi 4,9%	0 kişi 0%	4 kişi 9,5 %	16 kişi 38,1%	20 kişi 47,6%	42 kişi 100%
Yılda bir kez	6 kişi 9,6%	6 kişi 11,6 %	4 kişi 5,7%	34 kişi 48%	20 kişi 20%	70 kişi 100%
1- 4 yılda bir kez	2 kişi 12,5%	0 kişi 0%	4 kişi 25%	2 kişi 12,5%	8 kişi 50%	16 kişi 100%
5+	2 kişi 16,7%	6 kişi 50%	2 kişi 16,7%	0 kişi 0%	2 kişi 16,7%	12 kişi 100%

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmamın amacına ulaşmadaki öncelikli adımı olarak İran'a göç eden Türklerin kültürleşme tutumları incelenerek sosyal kimlik algıları tespit edilmiştir. Bu kapsamda İran'da yaşayan Türk göçmenlerin kültürleşme tutumları ve sosyal kimlik algılarının demografik özelliklere bağlı olarak değiştiği ana hipotezimiz verilerin anlamlılığı minvalinde t-testi ile doğrulanmıştır.

5.1. Demografik Özellikler ve Kültürleşme Tutum Düzeyi

Yaş unsuru bakımından değerlendirildiğinde genç yaş gurubuna ait katılımcıların bütünleşme temayüllü kültürleşme tutumuna karşılık ilerleyen yaşlarda tedrici olarak bütünleşme azalmakta ve ayrışma meyilli gösteren cevaplar ağır basmaktadır. Bu durumun beklenen bir sonuç olduğu açıktır, artan yaş kültürleşme/adaptasyonu daha zor kılmakta ve bütünleşmeyi başaramayan yaş aralığı ayrışmaya gitmektedir. Sosyal etkileşimin özellikle kitle iletişim araçlarına bağlı olarak genç yaş gurubunda fazla olması bütünleşme sonucuna yol açan belki de en önemli etmendir.

Cinsiyet unsuruna ilişkin çıkan sonuç ise oldukça şaşırtıcıdır. Hem kadın hem erkekler ayrışmadan ziyade bütünleşme yönünde görüş belirtirken kadınlara ilişkin oransal değer daha yüksektir. Benzeri çalışmalarda kadın katılımcıların kültürleşme tutumuna ilişkin oranlarda erkeklerden daha geride kaldığı ve bu durumun meslek hayatı dolayısıyla sosyal çevreye bağlandığı görülmekle birlikte bizim araştırmamızda eğitim düzeyi birbirine yakın erkek ve kadın katılımcıların olması kadınların bütünleşme temelinde kültürleşme tutumlarının oran olarak daha yüksek olmasına sebep olmuştur.

Medeni durum unsurunda ise hem evli kişilerin hem bekârların kültürleşme tutumu olarak bütünleşme oranları benzer çıkmasına rağmen ayrışma bakımından ele alındığında evli bireylerin temayülünün daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan da anlaşıldığı üzere evli bireyler miras kültür değerlerini koruma noktasında daha katı bir tavra sahiptir.

İkamet süresi unsurunda sonuç beklenenden farklı çıkmamıştır; İran'da yaşama süresi arttıkça bütünleşme ve asimilasyon artarken iskân süreleri daha kısa olanlarda ayrışma daha yüksektir. Bu durum oldukça tabiidir çünkü kültürleşme; manevi değer, inanış ve davranışlar silsilesinin benimsenmesi ile ilişkilidir ve bu durumda ev sahibi ülkede daha fazla zaman geçirmek bütünleşmeyi arttıracaktır. Fakat 46 üzeri yaş da asimilasyon oranının ikamet süresine rağmen yüksek çıkmasının sebebi de yukarıda izah edilmiştir.

Göç nedeni unsuru doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre ise ekonomik nedenler veya çalışmak için gerçekleştirilen göçlerde bütünleşme oranı düşük olmasına rağmen eğitim ve siyasi göçlerde bütünleşme oranı yüksek çıkmaktadır. Bunun sebebi değerlendirilecek olursa ekonomik nedenlere bağlı olarak yapılan göçlerin gönüllükten ziyade bir gereklilik yahut zorunluluk olarak görülmesinden bahsedilebilirken, diğer nedenlerle gerçekleştirilen göçlerin ise gönüllülük ile gerçekleştirilen göç olduğu genel kabulüne dayanarak bütünleşme oranının yüksek olduğu düşünülebilir.

Yine ziyaret sıklığı unsurunda kültürleşme tutumunda ayrışma stratejisi ziyaretler arttıkça artmaktadır. Ziyaret sıklığının az olduğu bireyler ise asimilasyon ve bütünleşme stratejisi benimseyen tutumlar sergilemiştir. En yüksek orana sahip ziyaret sıklığı%36 ile 'yıldada 1 kezdir ve bireyler bu sıklıktan daha fazla Türkiye'yi ziyaret ettiğinde ayrışma stratejisine temayül gösterirken bu sıklıktan daha az gerçekleştirilen ziyaretler için anlamlı bir veri elde edilememesine rağmen mefhumu muhalifinden asimilasyon stratejisinin söz konusu olduğu söylenebilir.

Eğitim düzeyi unsurunda en yüksek bütünleşme stratejisi değeri lise ve üniversite düzeyinde görülmektedir. İlkokul düzeyinde ve ortaokul düzeyinde ayrışma stratejisi ise en yüksek oranda ilkokula ait çıkmıştır. Bu da eğitim düzeyi ve kültürleşme tutumu düzeylerinin pozitif ilişkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

5.2. Kültürleşme Stratejileri ve Sosyal Kimlik Algısı

Kültürleşme stratejisi olarak Berry'nin (1980) dörtlü modelinde adı geçen asimilasyon, bütünleşme, ayrışma ve marjinalleşme tasnifinden hareketle yapılan bu çalışma tutumların bireylerin sosyal kimlik algılarının oluşmasında önem olduğunu verilerle ortaya konmuştur.

“Kültürleşme tutumlarından asimilasyon, sosyal kimlik algısını sosyo-piskolojik uyum bağlamında pozitif etkiler.” Alt hipotezi de doğrulanmıştır. Asimilasyon stratejisi ile hareket ettiği belirlenen bireyler; sosyal kimlik algısını oluşturma sürecinde ev sahibi ülke kültürünün değerlerine, inanışlarına ve yaşam tarzına hem davranışsal kültürleşme hem değer kültürleşmesi olarak, kolaylıkla uyum sağlamış ve şahsi kimliğinden daha ön planda var olduğu düşünülen sosyal kimlik algısını yine bu ev sahibi ülkenin kültürel norm ve değerleri doğrultusunda ve içinde bulunduğu sosyal gurupla ilişkili olarak belirlemiştir.

“Kültürleşme tutumlarından ayrışma, sosyal kimlik algısını sosyo-piskolojik uyum bağlamında negatif etkiler.” Alt hipotezi ise en mutlak sonuç veren argüman niteliği taşımıştır. Nitekim bireyler sosyal kimlik oluşumu bağlamında ayrışma stratejisi benimsediklerinde sosyal uyum sağlamakta güçlük çekmiş ve ev sahibi kültüre karşı miras kültürü sürdürmeyi ayrışma stratejisinin pratik tezahürü olarak benimserken uyum sorunları yaşamış ve hatta sosyal kimlik oluşumunda ev sahibi ülke olan İran’da iskân edilmesine rağmen kimlik oluşumu miras kültür değerleri üzerinden gerçekleştirilmeye çalışılmış ve uyum problemlerini daha da derinleştirdiği düşünülmüştür.

“Kültürleşme tutumlarından bütünleşme, sosyal kimlik algısını sosyo-piskolojik uyum bağlamında en ideal kılan stratejidir.” Alt hipotezi ise kısmen doğrulanmıştır. Bütünleşme stratejisi ile hareket ettiği belirlenen bireyler sosyal kimlik algısını oluşturma sürecinde ev sahibi ülke kültürünün diline ve yaşam tarzına yani kolay adapte olurken, yani davranışsal kültürleşme ile sosyal uyumu sağlarken aynı uyum ev sahibi ülkenin değer ve inanışları bağlamında söz konusu değildir. Esasen değer kültürleşmesi noktasında negatif bir sonuç söz konusu olmamakla birlikte davranışsal kültürleşme sonuçları gibi kesin sonuçların yokluğu; bireylerin davranışsal kültürleşme diyebileceğimiz uyum sağlama noktasında gündelik hayata ilişkin bütünleşme ve beraberinde sosyal kimlik oluşumunda oldukça başarılı olduğunu ortaya koyarken değer kültürleşmesinde ve bunun sosyal kimlik oluşumuna etki etmesinde daha temkinli davrandıklarını ve miras kültürün de bu konuda önemli bir rolü olduğunu hatırlatmaktadır.

“Kültürleşme tutumlarından marjinalleşme, sosyal kimlik algısını sosyo-piskolojik uyum bağlamında en dışlayıcı stratejidir. “Bu alt hipotez için ise doğrulayacak bir veri elde edilmediği gibi yanlış olduğu kanaatini oluşturacak bir bulgu da söz konusu olmamıştır. Fakat ayrışma stratejisi kapsamında değerlendirilmeyecek, yani negatif dahi olsa sosyal kimlik algısının oluşumuna katkı sağlamayan bir stratejinin varlığının sosyo-piskolojik uyum bağlamında hâlâ dışlayıcı olduğunu savunmakla birlikte ‘en dışlayıcı’ gibi düzey ifade eden kav-

ramın kullanımından vazgeçilmiş ve marjinalleşme stratejisinin sosyo psikolojik uyum bağlamında hem miras kültür hem ev sahibi kültür haricinde dışlayıcı nitelikler arz ettiği hâlâ savunulan bir argümandır.

6. Öneriler

Literatür bağlamında: Bu çalışma, uluslararası bir çalışma olup hem nitel hem nicel tekniklerle kapsamlı bir araştırma niteliğine sahiptir. Türkiye’de bir ilki temsil etmekte ve İran’daki ülkemiz insanının farklı ülkedeki kültürleşme tutumlarına ve sosyal kimlik algılarına ilişkin yapılan ilk çalışmadır.

Daha önce “ilgili çalışmalar” başlığı altında da ifade edildiği üzere literatürde ülkelerdeki Türk göçmenlere ilişkin kültürleşme tutumu yahut sosyal kimlik oluşumuna yönelik çalışmalar mevcut değildir. Göçmenlere ilişkin gerçekleştirilen çalışmalar ekonomik bir muhteva arz ettiğinden sorunların oluşumundan sonrasına odaklanan araştırmalar olarak kalmaktadır. Oysaki bu çalışmada sorun kültürleşme ve sosyal kimlik oluşumu üzerinden incelendiğinden sorunun henüz ortaya çıkmadan çözümünü için farklı ülkeler üzerinde benzer çalışmalar yapılmasının gerekliliğine de vurgu yapılmıştır. Bu çalışmanın en önemli önerilerinden biri yeni bir araştırma dizini oluşturmak üzere bir başlangıç niteliği arz eden bu araştırmanın benzer çalışmalarla devam etmesi ve literatürdeki boşluğun doldurulmasıdır.

Politik bağlamda: Araştırma desenine uygun belirlenen veriler çeşitli ölçek ve veri toplama araçları yardımı ile analiz edilerek değerlendirmeler yapılmış ve bu doğrultuda sosyo-kültürel alanda politika belirleyiciler için elde edinilen veriler aracılığı ile “beşeri bir sosyal inşa vaadi”; çalışma özelinde, İran’daki Türk göçmenler bağlamında sunulmuş ve göçmenlerin uyum sorunlarının çözümü için lokomotif niteliği arz edecek bir yapı ile raporlandığı için öngörülen ve beklenen; sosyokültürel politikalara karar vericilerin, Türk göçmenler bağlamında uygulayacakları planlar için bu raporun ihtiva ettiği bulgular doğrultusunda daha kontrollü ve uzun vadeli hedeflerle sosyal kimlik oluşumu ve kültürleşme stratejilerini yönlendirecek kanallar bularak bu düzlemde bir sosyal yapı inşası gerçekleştirmeleridir.

Sosyo-psikolojik bağlamda: Bu araştırma aracılığı ile sosyal yapının betimlenmesi, hem etnik kökene hem çevresel faktörlere hem de çeşitli demografik unsurlara dayandığından ve nedensellik ilişkisi içerisinde sunulduğundan gerekli önlemler alındığı takdirde; Türk göçmenler için oluşan sosyal uyum sorunlarının uzun vadeli çözümüne imkan tanımayan kısır bir döngü içindeki tekerrürünün de daha oluşum aşamasında kırılabilmesine imkan tanıyacaktır. Dolayısıyla, Türk göçmenler sosyo-psikolojik olarak daha konforlu bir çevrede

yaşamlarını idame ettirme şansına erişecektir. Göçmenlerin ev sahibi kültür ile yaşadıkları çatışmaların derinleşmesinin önüne geçilmesi bakımından da bu önlemler zaruridir.

Ekonomik bağlamda: Uyum sağlama kapsamında, kültürleşme tutumu ve sosyal kimlik algısının veriler aracılığı ile öngörülebilirliğinin sağlanarak kontrol edilebilmesi ve planlanması sürecin ilerleyen aşamalarında uyum sorunlarının ya da çatışmaların mevcudiyetinden kaynaklanan eğitim, rehabilitasyon, maddi yardım gibi ek giderlerin önüne geçecektir. Dolayısıyla göçmenler için ayrılan bütçe daha verimli şekilde değerlendirilebilecektir. Ancak elbette ki bunun gerçekleşmesi için çalışmalar yapılması ve veriler elde edilmesi, bu verilerin yetkili kişilerce politikalara aktararak uygulanması, kültürleşme tutumunun /stratejisinin kontrol edilmesiyle de sosyal kimlik algısının toplumun yararı doğrultusunda şekillendirilmesi gerekecektir ve nihayetinde göçmenlerin uyum sorunlarının ortadan kalkmasıyla bu alana ayrılan bütçe de daha verimli çalışmalarda kullanılabilir. Fakat buradaki kritik unsur sürecin en başında gerçekleştirilecek araştırmaların AR-GE çalışmaları için uzmanlaşmayı sağlayacak yatırımların gerçekleştirilmesi ve sürecin bir sosyal mühendislik perspektifiyle kontrolünün yapılarak ekonomik bağlamda desteklenmesi olacaktır.

Teşekkür

TÜBİTAK 2017 yılı Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri yarışmasında 1689B011711316 başvuru numarası ile yer alan “İran’daki Türk Göçmenlerin Kültürleşme Tutumları ve Sosyal Kimlik Algıları Üzerine Bir Araştırma“ araştırma konulu İstanbul - Asya değerlendirmeleri sonucunda Sosyoloji alanında Birincilik ödülü almıştır. Daha sonra Türkiye Finali’ne katılmış ve bu aşama sonucunda ise Sosyoloji alanında Teşvik ödülü kazanmıştır. Araştırma sürecinde rehberlik eden Sakarya Karasu Anadolu Lisesi öğretmenleri Sayın Tahsin Aydoğan ve Ergün Demir’e sağladıkları rehberlikten dolayı teşekkürlerimi sunarım.

KAYNAKÇA

- Ahmedi, H. (2007). *Huviyeti ictimai*. Naşrney Yayınları. Tahran
- Akıncı, B., Nergiz, A. & Gedik, E. (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*, (2), 58-83.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası İletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20): 292-303 <https://doi.org/10.19059/mukaddime.481846>
- Ameri, S. ve Alireza S. (2010). *Esyab şenas farhang der İran*. Adareh Yayınları.
- Arduş, H. ve Cevad, M. (2009). *Torkiye ve Tork der yek negah*. Huda Yayınları.
- Berry J. W. (1980). *Acculturation as varieties of adaptation*. In A.M. Padilla (Ed.), *Acculturation: Theory, models, and some new findings* (pp. 9-2). Westview.

- Demir, E. (2008). Göç ve sosyo-kültürel değişim [Yüksek Lisans Tez No: 228140]. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, H. A. (2003). Sosyal kimlik kuramı, temel kavram ve varsayımlar. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 123-144.
- Gülınar, B. & Balcı, Ş. (2010). Televizyon izleme motivasyonları ve kültürleşme: Yabancı uyruklu üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (28), 447-483.
- Gülınar, B. (2011). Yabancı öğrencilerde kültürleşme ve medya kullanımı. *Global Media Journal*, 2(3), 51-68.
- Gülınar, B. ve Balcı, Ş. (2010). Yeni medya ve kültürleşen toplum. *Literatürk Academia*, 1(1), 120-125.
- Herisiyan, M. (2016). *Farhange Torki der İran*. Tebriz Yayınları.
- İçduygu A., Erder, S., ve Gençkaya, Ö. (2014). Türkiye'nin uluslararası göç politikaları: Ulus devlet oluşumundan ulus-ötesi dönüşümlere. *Tübitak MiReKoç Proje Raporları*.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2014). Kültürleşme ve aile ilişkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(34), ss. 120-127.
- Koydemir, S. ve Schütz, A. (2014). Almanya'daki Türk göçmenlerde yaşam doyumu: Kültürel kimlik ve benlik kurgularının rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42).
- Madran, H. (2012). *Sosyal kimlik ve ayrımcılık*. Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Nefisi, M. ve Nemazin, M. (2014). *Torkiye Heşt*. Hurşit Yayınları.
- Öztok Akay, A. A. (2012). *Girit kökenli mübadil kadınlar üzerine sosyal antropolojik bir araştırma* [Yüksek Lisans Tez No: 312504]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Saferi, M. ve Ruhan, M. (2014). *Farhangpezeri*. 2(3),48. Vezir Yayınları.
- Sözen, E. (1991). Sosyal kimlik kavramının sosyolojik ve sosyal psikolojik bir incelemesi. (Sosyoloji Konferansları Proceedings) *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (23), 93-108.
- Şahin, B. (2010). Almanya'daki Türk göçmenlerin sosyal entegrasyonunun kuşaklararası karşılaştırması: Kültürleşme. *Bilgi*, 55: 103- 134.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası göç: Çeşitleri, nedenleri ve etkileri. *Türk Araştırmaları Uluslararası Türk veya Türk dilleri, Edebiyatı ve Tarihi Dergisi*, 9(2), 1685-1704. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6274>.

Examining Acculturation Attitudes and Social Identity Perceptions of Turkish Migrants In Iran

Extended Abstract

This study focused on the acculturation attitudes and social identity perceptions of Turkish 718 immigrants in Iran with two main purposes: a) to determine the acculturation attitudes 719 and social identity perceptions of Turkish immigrants, and how they are shaped 720 depending on the demographic variables and b) to determine the correlational relationship 721 between acculturation strategies and attitudes of social identity perceptions of the 722 individuals who migrated to Iran from Turkey. The study may set an example to replicate 723 similar ones exploring Turkish immigrants who migrated to other countries outside of 724 Iran. The research has three main hypotheses: a) the acculturation attitudes of Turkish 725 immigrants in Iran differ depending on demographic variables; b) immigrants' 726 perceptions of social identity differ according to demographic variables and c) there is a 727 correlation between acculturation attitudes and social identity perception. To test these 728 hypotheses 192 Turkish participants who migrated to Iran were included in the study. The 729 participants live in 17 different neighborhoods in Tehran. Questionnaires were applied 730 face-to-face to the participants, using snowball sampling method. The following three 731 questionnaires were used: a) demographic questionnaires, b) acculturation attitude scale, 732 and c) social identity scale. First section covers personal information of the participants 733 (i.e., age, gender, and marital status). The acculturation attitudes of the participants were 734 measured by the acculturation attitude scale, while the social identity perceptions of the 735 participants were measured by the social identity scale. Data collected from participants 736 were analyzed using SPSS Program. 737 During the research, consultations were held with scholars who are experts in their fields. 738 Thus, improvements were made in the study in line with their suggestions. Firstly, Tehran 739 University Sociology Department Head Soheyla Sadeghi was interviewed and her 740 opinions on the sub-

ject were taken. Secondly, Sakarya University Faculty of Arts and 741 Sciences Department of Sociology Asst. Assoc. Dr. Pinar Yazgan were contacted and the 742 changes deemed necessary for the study were made in line with her instructions. In 743 addition, on the findings of the research, Faculty Member of Koç University Assoc. Dr. 744 Çetin Çelik, and Ankara Yıldırım Beyazıt University Department of Sociology Prof. Dr 745 Ramazan Yelken; ideas were received. Lastly Nejla Bahçıvan, who worked in the Iranian 746 Consulate in Ankara, was interviewed to develop the qualitative elements related to this 747 research were completed by exchanging ideas on the results. 748 As a result of the research, the main hypotheses were tested and confirmed. First of all, it 749 was understood that the acculturation attitudes of Turkish immigrants in Iran differ 750 depending on demographic variables (i.e., the purpose of living in Iran, occupation, age, 751 gender, education level, duration of residence, frequency of visits). Secondly, findings 752 revealed that the social identity perceptions of immigrants change depending on 753 TEDD 2022, 14, x FOR PEER REVIEW 21 of 21 demographics. Lastly, the hypothesis related to the if there is a relationship between 754 immigrants' acculturation attitudes and social identity perceptions has been confirmed. 755 This relationship is a hypothesis built on the basis that the assimilation, separation and 756 integration strategies that constitute acculturation differ with the social identity 757 perceptions of immigrants. As a result of testing this hypothesis, it has been revealed that 758 assimilation, one of the acculturation attitudes, positively affects the perception of social 759 identity in the context of socio-psychological adjustment. In addition, it was determined 760 that separation from acculturation attitudes negatively affected the perception of social 761 identity of immigrant individuals in the context of socio-psychological adjustment. Finally, 762 separation from acculturation attitudes negatively affected the perception of social identity 763 in the context of socio-psychological adjustment. 764 In the literature, no studies have been found on acculturation attitudes or social identity 765 formation related to individuals migrating from Turkey to Iran. The lack of sufficient 766 research in this field is a major barrier to the creation of intervention programs to solve the 767 integration problems experienced by immigrant individuals. However, since this study 768 examines the adaptation problems experienced by immigrant individuals through 769 acculturation and social identity formation, it has been emphasized that similar studies 770 should be carried out on different countries, responding to the issues before they arise. 771 Hopefully, this study will be a resource for those who may explore the topic further to 772 understand the issue related to acculturation attitude and social identity perception and 773 develop strategies accordingly

related to acculturation attitude and social identity 774 perception. Descriptive information gathered here through the findings of this study may 775 offer ideas preventing additional expenses (during their education, financial / business 776 endeavors, or other mental health issues) due to adaptation problem so that they have a 777 better life quality in general.